

CONTROVERSIARUM
DE SUMMO PONTIFICE
LIBER SECUNDUS

DE SUCCESSIONE ROMANORUM PONTIFICUM IN PRIMATU.

CAPUT I.

Proponitur quæstio : An B. Petrus Romæ fuerit ibidemque Episcopus existens mortuus sit.

Constitutis iis, quæ ad Petri primatum explicandum, et defendendum pertinebant, ad ea veniendum nobis est, quæ ad primatum successorum ejus pertinent. Quoniam autem jus successionis Pontificum Romanorum in eo fundatur, quod Petrus Romæ Sedem suam jubente Domino collocaverit atque ibidem usque ad mortem sederit; prima nascitur quæstio: « An Petrus Romæ Episcopus fuerit, nec inde unquam Sedem suam alio transtulerit. »

Heretici hujus temporis plurimi in dubium revocant, id quod jam supra 4500 annos constantissime a toto Orbe terrarum creditum est, nimirum B. Petrum Episcopum Romanum fuisse, ac Romæ per crucis martyrium spiritum Domino reddidisse: sed alii modestius, alii impudentius hoc argumentum tractant.

Primus quod sciam qui docuit, B. Petrum neque Episcopum fuisse Romæ, neque Romam ipsam unquam vidisse, fuit Gulielmus quidam Joannis Wiclefi præceptor, ut Thomas Waldensis refert lib. II. doctr. Fid., art. I cap. 7. Hunc secutus est Udalricus Velenus Lutheranus, qui librum integrum de hac re edidit, in quo 18 persuasionibus (sic ipse eas vocat) demonstrasse se putat, Pe-

trum nunquam fuisse Romæ, et tam Petrum quam Paulum, non Romæ, sed Hierosolymis esse occisos. Pro quo opere ad finem libri affirmat, se sine ullo dubio immarcescibilis coronæ præmia a Deo percepturum. Et sane si mendacia coronantur a Deo splendidissimam coronam sine ulla dubitatione Velenus accipiet.

Illyricus quoque in lib. cont. Prim. Papæ: « Demonstratio, inquit, certa est, Petrum Romæ non fuisse. » Joannes Calvinus lib. IV. Instit. cap. 6 § 45. postquam rem totam esse dubiam ostendit, ita concludit: « Tamen, inquit, propter scriptorum consensum, non pugno quin illic mortuus fuerit, sed Episcopum fuisse, præsertim longo tempore, persuaderi nequeo. » Similia habent Magdeburgenses, Cent. I. lib. II. cap. 10. col. 561.

Est autem observandum, quatuor esse quæ in dubium revocantur. Primo, an Petrus fuerit Romæ? Secundo, an sit mortuus Romæ? Tertio, an fuerit Episcopus Romæ? Quarto, an Romanum Episcopatum semel susceptum nunquam mutaverit.

Ex his quatuor, solum postremum, et requiritur necessario, et sufficit ad Romani Pontificis primatum constituendum: quæ causa fuit, cur Calvinus solum hoc quartum nullo modo admiserit, cum de cæteris tribus parum sollicitus esset; nam illud primum neque requiri, neque sufficere planum est, cum multi veniant Romam, qui tamen Romani Pontifices nunquam evadunt, et multi Romani Pontifices nunquam fuerint Romæ, ut Clemens V, Joannes XXII, Benedictus XII, Clemens VI, Innocentius VI, qui in Galliis ordinati, ibidem semper manserunt.

Alterum item neque requiri, neque sufficere, testantur multi Romani Pontifices, qui extra Romam mortui sunt: nam Clemens I, obiit in Ponto, Pontianus in Sardinia, Joannes I, Ravennae, Agapetus Constantinopoli, Innocentius IV Neapoli, Joannes XX Viterbii, et alii in aliis locis. Idem testantur multo plures, qui quotidie moriuntur Romae, nec tamen Romani Pontifices sunt.

Tertium autem requiri, sed non sufficere, ex eo colligitur, quod Petrus Episcopus Antiochie fuit et tamen quoniam sedem alio transtulit, nunquam deinceps locum primum Episcopi Antiocheni habuerint: igitur quartum solum et requiritur, et sufficit. Quia tamen omnia sunt vera, suis ac propriis argumentis singula demonstrabimus.

CAPUT II.

Quod Petrus Romae fuerit.

Ac ut a primo incipiamus, S. Petrum Romae aliquando fuisse ostendimus, primum ex testimonio ipsius Petri qui sic ait ad finem prioris epistolae: *Salutat vos Ecclesia in Babylone collecta, et Marcus filius meus.* (1) Hanc enim epistolam ex Roma scriptam esse quae dicitur Babylon a Petro, testis est Papias Apostolorum discipulus apud Eusebium lib. II hist. cap. 13: «Papias, inquit Eusebius, et hoc dicit, quod Petrus in prima epistola sua, quam de urbe Roma scripsit, meminerit Marci, in qua tropice Romam Babylona nominavit, cum dicit: Salutat vos ea quae in Babylone est electa Ecclesia, et Marcus filius meus.»

Testis est etiam Hieronymus in lib. de vir. illust. in Marco, cujus haec sunt verba: «Petrus in epistola prima sub nomine Babylonis figuratiter Romam significans: Salutat, inquit, vos Ecclesia, quae est in Babylone collecta.» Eodem modo exponunt Origenius, Beda, et quotquot in hanc epistolam commentaria ediderunt.

Præterea Joannes in Apocal. passim Romam vocat Babylonem, ut Tertullianus annotavit lib. III cont. Marc. et lib. cont. Jud., et aperte colligitur ex cap. XVII Apoc., ubi

(1) I. Petr. V, 13.

dicitur Babylon magna sedere supra septem montes, et habere imperium super Reges terrae: nec enim alia civitas est, quae Joannis tempore imperium habuerit super Reges terrae, quam Roma, et notissimum est, supra septem colles Romam edificatam esse.

Denique adversarii passim clamant, Romam esse Babylonem de Apocalypsi. Ideo enim Lutherus librum inscripsit de Babylonica captivitate, et Magdeburgenses, non alia de causa recipiunt Apocalypsin in numerum divinorum librorum, quam quod in eo libro multa adversus Romam sub nomine Babylonia dicantur, vide Centur. I, lib. II, cap. 4, col. 56, Quare si Roma in Scripturis est Babylon, ut ipsi volunt, et Petrus ex Babylone scribit; certe ex Roma scribit.

Respondet Velenus: «Ac vera Babylon, inquit, duplex tantum fuit, una apud Assyrios, altera apud Aegyptum, quae nunc dicitur Chayrum; ex quo sequitur, Petrum ex Assyria, vel ex Aegypto, non ex Italia scripsisse, cum ex Babylone scripsit.»

Sed nihil dicit Velenus. Nam Petrus non de Babylone proprie dicta, sed de ea, quae figurate Babylon dicitur in Apocalypsi, loquitur, ut ex pluribus ostendimus, quibus certe magis credendum est, quam auctori Veleno, qui nullum pro sua expositione auctorem proferre potuit. Alioqui respondeat nobis Velenus: si nulla fuit Babylon extra Assyriam, et Aegyptum, quoniam est illa Babylon, quae in Apocalypsi habere dicitur imperium super Reges terrae? Constat enim id neque Assyriae, neque Aegypto convenire.

Sed instat Velenus: «Si apud Petrum, inquit, nomine Babylonia intelligunt Romam, ut etiam apud Joannem; igitur recte faciunt omnes qui recedunt a Romana Ecclesia; nam Apocal. XVIII sic legitur: Cecidit, cecidit Babylon magna, et facta est habitatio Daemoniorum, et custodia omnis spiritus immundi etc.» Et rursus: «Exite de illa populus meus, ut ne participetis sitis delictorum ejus, et de plagis ejus non accipiatis.»

Respondeo: Babylonem vocari, non Romanam Ecclesiam, sed Romanam urbem, qualis erat Joannis tempore. Nam, ut exponit Tertullianus lib. III, cont. Marc., quem admodum vera Babylon fuerat caput Imperii, et Regem habet Nabuchodonosor, qui

populum Dei persequatur, et in captivitate abducebat: ita quoque et Roma tempore Apostolorum erat caput imperii, et Imperatorem habebat Neronem, qui populum Dei crudelissime persequatur.

Praedicit autem Joannes Babylonem ruituram, quia Romanum imperium delendum erat: id quod jam fere factum esse cernimus. An non enim Gothi, Wandali, Hunni, Longobardi, Romanae urbis imperium fere ad nihilum redegerunt?

Eandem Babylonem vocat habitationem Daemoniorum, et custodiam omnis spiritus immundi, quia ut ait S. Leo serm. I de Nat. Apost.: «Cum omnibus dominaretur Gentibus, omnium Gentium serviebat erroribus.» De hac dicit: *Exite de ea popule meus*, quod intelligitur corde, non corpore, ut S. Augustinus exponit in Brevic. collat., collat. 3. Jubet enim Joannes, ut Sancti non conjungantur cum Ethnicis, et Idololatriis, morum et vitae similitudine, tametsi in eadem urbe simul cum eis esse possint. Unde etiam constat propter haec verba Joannis, nunquam Christianos de urbe exivisse.

Quocirca B. Hieronymus in epist. ad Marcol., qui nomine Paulae et Eustochii eam hortatur, ut ex Roma in Bethlehem migret; posteaquam haec verba de Apocalypsi contra Romam protulit, subjungit continuo: «Est quidem ibi S. Ecclesia, sunt trophaea Apostolorum et Martyrum, est Christi vera confessio, est ab Apostolo praedicata Fides, et gentilitate calcata, in sublime quotidie se erigens nomen Christianum etc.»

Quibus verbis docet, non contra Ecclesiam Romanam Joannem esse locutum. Et lib. II in Jovin. prope fin. sic alloquitur Romam: «Ad te, inquit, loquar, quae scriptam in fronte blasphemiam, Christi confessione destitisti.»

Secundo probatur hoc idem ex Act. ult. et ex epist. ad Rom. Constat enim ex his locis, Romae multos fuisse Christianos, imo Ecclesiam amplam et florentem, antequam Paulus eo veniret. Peto igitur: quis hos Christianos fecerit, si Petrus non fuit Romae? Nam quod Petrus primus omnium praedicaaverit Romanis, et Ecclesiam fundaverit antequam Paulus eo veniret, multi Veterum scribunt: quod autem aliquis alius id fecerit, non potest ullo firmo argumento demonstrari.

Certe Irenaeus lib. III, cap. 3. dicit, Romanam Ecclesiam a Petro et Paulo fundatam, id est, primum a Petro, deinde a Petro

et Paulo simul. Eusebius lib. II hist. cap. 14. de Petro loquens: «Salutaris, inquit, praedicationis verbo PRIMUS in urbe Roma Evangelii sui clavibus janua regni caelestis aperuit.» Arnobius lib. II cont. Gent. dicit, Romam ideo conversam ad Christum, quia viderat Simonis Magi ignea quadrigas Petri ore diffusas, Christi nomine invocato continuo evanuisse.

Epiphanius haeres. 27. quae est Carpocratia: «Primi, inquit, in Roma fuerunt Petrus et Paulus.» Chrysostomus in Psal. XLVIII: «Piscator Petrus quoniam civitatem maxime Regiam occupavit, etiam post mortem resplendit Sole clarius.»

Paulus Orosius lib. VII hist. cap. 6: «Exordio, inquit, regni Claudii, Petrus Apostolus Domini nostri Jesu Christi Romam venit, et salutarem cunctis Fidem fideli verbo docuit, potentissimisque virtutibus approbavit, atque exinde (nota) Christiani Romae esse coeperunt.» Leo serm. 4. de Nat. Apost.: «Cum Apostoli imbuendum Evangelio Mundum distributis sibi terrarum partibus suscepissent, beatissimus Petrus Princeps Apostolice ordinis, ad arcem Romani destinatur Imperii.» Theodoretus in cap. I ad Rom.: «Primus, inquit, eis (Romanis) magnus Petrus Doctrinam Evangelicam praebuit.» Gregorius Turonicus lib. I hist. cap. 25. ubi dixerat Petrum sub Claudio Romam venisse, subjungit: «Ab illis diebus Christiani apud civitatem Romanam esse coeperunt.»

Theodosius Imperator, C. de sum. Trin. et Fid. Cath., l. Cunctos populos: «Cunctos, inquit, populos, quos clementiae nostrae regit imperium, in tali volumus religione versari, quam B. Petrum Apostolum tradidisse Romanis religio usque adhuc insinuata declarat.»

Adde Sybilla Erythraeae vaticinium, quae inter caetera praedixit, Christum non in gladio et bello Aeneadem urbem sibi subjecturum, sed in hamo piscantis. Refert hoc vaticinium Nicolaus Sanderus lib. VII de visib. Monar. pag. 250.

Respondet Velenus: statim post passionem Christi, adhuc Tiberii tempore, coepisse Romae esse Christianos, ut tradunt, inquit, Orosius lib. VII Hist. Tertullianus in Apolog., Platina in vit. Chr. et Tranquillus in vit. Tiber. Ex quo sequitur, non fuisse a Petro eam Ecclesiam fundatam, quippe qui dicitur tempore Claudii primum Romam venisse.

Addamus in gratiam Veleni testimonium Clementis, lib. I Recognit. ubi legimus, Barnabam tempore Tiberii Romæ prædicasse. Quem secutus Dorotheus Tyrensis, in Synopsi dicit, Barnabam esse primum qui Romæ prædicavit.

Respondeo: falsum esse, quod ulli fuerint Christiani Romæ tempore Tiberii: verissimumque esse quod Patres dicunt, primum Petrum prædicasse Romanis, idque tempore Claudii. Nam ex quatuor Auctoribus a Veleno citatis, duo antiquissimi Tranquillus, et Tertullianus non hoc dicunt, mentiturque aperte Velenus, tametsi in præfatione sancte jurat per conscientiam suam, se nullum mendaciam, nullamque fraudem obtrudere velle. Tranquillus enim in vit. Tib. non meminit Christianorum, sed in vita Claudii, ubi dicit, Judeos Christo impulsore tumultuantes a Claudio fuisse Roma expulsos: id quod nostræ sententiæ favet; id enim contendimus, tempore Claudii cœpisse Romæ esse Christianos.

Tertullianus vero in Apolog. potius contrarium indicat. Nam dicit, Pilatum ex Palestina scripsisse Tiberio de resurrectione Christi, et quod a multis Deus credebatur: Tiberium autem retulisse ad Senatam, an videretur Christus in Deum recipiendus; porro Senatum recusasse, propterea quod antea cœpisset a populis Deus haberi, ut Pilatus scriperat, quam a Senatu consecratus esset. Ex qua narratione non potest colligi, tunc Romæ fuisse Christianos, sed potius non fuisse: si enim fuissent, ex illis prius Tiberius cognovisset famam Christi quam ex litteris Pilati.

Porro Orosius quem secutus est Platina, ad verba Tertulliani addidit, Senatam decrevisse, exterminandos ex urbe esse Christianos, quod non ita intelligendum est, quasi tunc in urbe Christiani essent: idem enim Orosius in eodem lib. VII disertè docet, non fuisse Christianos Romæ, nisi post Petri adventum; Petrum autem imperante Claudio venisse. Itaque sensus edicti Senatæ hic erat, ut non reciperetur ullo modo Christiana religio, et ex urbe exterminarentur si qui unquam Christiani advenirent. Quod tamen edictum nullam vim habuit, nam ut ibidem Orosius refert, Tiberius pœnam statuit accusatoribus Christianorum.

Ad illud de Barnaba respondeo: non esse verisimile, Barnabam prædicasse Romanis tempore Tiberii. Constat enim nullum fuisse

austum prædicare Gentilibus antequam Petrus cœlesti visione admoneretur, Act. X et XI. Ab illo autem tempore semper fuit Barnabas cum Paulo conjunctus usque ad peractum Concilium Hierosolymitanum, ut patet Act. XI, XII, XIII, XIV et XV; et cum Paulo toto illo tempore non iverit Romam; constat nec Barnabam ivisse. Celebratum autem est Concilium Hierosolymitanum anno 48 post passionem Domini, ut colligitur ex Paulo ad Galat. I et II, qui erat annus 43 a morte Tiberii; non igitur Tiberii temporibus Barnabas Romam venit.

Adde huc, libros Recognitionum Apocryphos censer. Porro Synopsin quæ Dorotheo Tyrensi falso adscribitur, plenam esse narrationibus conflictis atque mendacibus. Nam (ut alia prætermittam) qua ratione auctor ille defendi potest, cum inter discipulos 72, numeret Eunuchum Reginæ Æthiopiæ, quem a Philippo conversum constat, post ascensionem Domini: et Juniam Episcopum faciat, quam tamen certum est feminam quamdam fuisse? et Casarem, cujus meminit Paulus ad Philippenses, discipulum Christi et Episcopum fuisse dicat, cum perspicuum sit, de Nerone Casare Paulum esse locutum?

Adde ultimum, quod si reciperemus Recognitionum libros, et Dorothei Synopsin, adhuc parum, aut nihil Velenus lucraretur. Idem enim Clemens, quem Dorotheus secutus est, ibidem refert, Barnabam nihil profecisse Romæ, et statim post primam concionem sine fructu habitam in Judæam rediisse.

Tertio probatur ex historia de Evangelio Marci. Scribunt enim constanter gravissimi auctores, Marcum Romæ scripsisse Evangelium, prout ibidem Petrum prædicantem audiverat, id enim scribit Eusebius lib. II hist. cap. 45 ex Papia, et Clemente Alexandrino. Idem asserit Irenæus lib. II, cap. 1. Hieronymus de vir. illustr. in Marco, et Damasus in Pontif. in vita Petri; Idem Isidorus in vita Marci, et Ado in Chronico anni 45. Denique Tertullianus lib. IV cont. Marc. dicit, Marci Evangelium Petro adscribi, eo quod Marcus Petri interpres, et discipulus fuerit, sicut Luca Evangelium tribuitur Paulo: « Cœpit enim, inquit, magistrorum videri quæ discipuli promulgarint. »

Respondet Velenus: istos omnes esse deceptos, quod non adverterint duos fuisse Marcos, unum qui dicebatur Joannes Mar-

CAPUT III.

S. Petrum Romæ mortuum esse.

Jam vero S. Petrum non solum Romam aliquando venisse, sed etiam Romæ una cum Paulo pro Christi gloria vitam posuisse, testantur in primis eorum sepulcra. Nam si Romæ Petrus, et Paulus mortui non sunt: quis eorum corpora Romam detulit? unde, et quando, et quibus testibus detulit? Si forte respondeant: Apostolorum corpora Romæ non esse; ubinam, quæso, sunt? certe nusquam alibi esse dicuntur. Nec est verisimile summorum Apostolorum corpora neglecta fuisse, cum tot Sanctorum aliorum corpora videamus diligentissime conservata.

Hoc argumentum tanti fecit Eusebius, ut superfluum putaverit alia querere; sic enim ait, lib. II hist. cap. 23: « Igitur Nero ut apertum se hostem divinitatis pietatisque professus est, ipsorum prius Apostolorum, quippe qui Duces et signiferi erant in populo Dei, expetit neces: et Paulum quidem capite in ipsa urbe Roma, Petrum vero crucis patibulo condemnat. Horum testimonium querere extrinsecus superfluum puto, cum rem gestam insignia usque in hodiernum et splendidissima eorum monumenta testentur. »

Deinde testatur hoc idem consensus totius Orbis terrarum, qui præcipue ex peregrinationibus ad limina Apostolorum colligitur. Scribit enim Nicolaus I. in epistol. ad Michael., tot millia hominum ex omni Orbe terrarum religionis causa ad sepulcra Apostolorum quotidie confluere, ut ipsa sola Romana civitas satis ostendat, Ecclesiam Christi esse Catholicam sive universalem, cum ex omni hominum genere semper multi ad sepulcra Petri et Pauli conspiciantur.

Sed neque negant adversarii, persuasum fuisse omnibus Christianis usque ad tempora Joannis Wiclef. id est, usque ad annum fere 1400, B. Petrum Romæ fuisse et mortuum esse: non est autem ullo modo credibile, in tam longo tempore nunquam fuisse aliquem, qui errorem istum, si error esset, detegeret,

cus, de quo fit mentio in Act. Apost. cap. XII et XV, alterum, qui dicebatur Marcus Aristarchus, de quo in epist. ad Philem. Ex his enim duobus priorem scripsisse Evangelium, et fuisse Episcopum Alexandrinum, et Petri discipulum ac sectatorem, sed Romam nunquam vidisse: posteriorem Romæ fuisse cum Paulo, sed Evangelium non scripsisse. Porro veteres Patres, quæ duobus Marcis conveniunt uni attribuisse; proinde in eum errorem lapsos esse ut existimarent, Marcum Romæ scripsisse Evangelium.

At noster Velenus tria peccata committit: unum, quod existimet in Epist. ad Philem. Marcum Aristarchum unum hominem esse, cum apertissime sunt duo: sic enim Paulus loquitur: *Salutat te Epaphras conceptivus meus in Christo Jesu, Marcus, Aristarchus, Demas, et Lucas, adjuvatores mei.* Et clarius Colos. ult. *Salutat vos, inquit, Aristarchus conceptivus meus, et Marcus consobrinus Barnabæ* (1).

Alterum, quod velit Marcum Evangelistam non fuisse unquam Romæ, quia fuit Episcopus Alexandrinus, quasi non potuerit ex Roma Alexandriam a sancto Petro mitti: vel etiam ex Alexandria venire Romam, et rursum ex Roma reverti Alexandriam.

Tertium, quod asserat a Joanne Marco scriptum Evangelium esse: nam Joannes Marcus Barnabæ consobrinus erat, et Pauli discipulus, ut colligitur ex cap. XII et XV Act., et ex epist. ad Coloss. cap. ult., et supervixit usque ad 14 annum Neronis. Si quidem Paulus in epist. poster. ad Tim., quam scripsit 14 Neronis anno, martyrio suo imminente, jussit Marcum ad se venire. Marcus autem Evangelista et Episcopus Alexandriæ anno 8 Neronis occisus est, ut Eusebius in Chron., Hieronymus in lib. de vir. illustr. in Marco scribunt.

Quarto probari potest hoc idem ex historia de Simone Mago a sancto Petro Romæ Alexandriæ anno 8 Neronis occisus est, ut Eusebius in Chron., Hieronymus in lib. de vir. illustr. in Marco scribunt.

Quarto probari potest hoc idem ex historia de Simone Mago a sancto Petro Romæ gloriosissime superato, quam esse verissimum multis Veterum testimoniis supra demonstravimus. Accedant postremo argumenta omnia, quibus in sequenti capite planum faciemus, S. Petrum pro Christo Romæ martyrium subiisse: nec enim Romæ mori potuit qui Romæ nunquam fuit.

(1) Philem. 23 et 24; Coloss. IV. 10.

presertim cum id, quod totus Mundus tandem credidit, non sit res aliqua gesta in angulo, et in momento, et sine festibus, ut facile fingi et difficulter refelli poterit. Dicimus enim, S. Petrum in urbe Roma multos annos Pontificatum gessisse, et tandem post devictum publice Simonem Magum jussu Imperatoris potentissimi, et fama crudelitatis notissimi in crucem actum, capite deorsum verso vitam finivisse. Quomodo credibile est rem istam, quam tam celebrem fuisse dicimus, esse falsam, et neminem fuisse per a. 1400, qui eam refelleret?

Postremo testantur hoc idem testimonia veterum Patrum Græcorum et Latinorum. Ignatius, qui tempore Apostolorum vixit, in epist. ad Rom., cujus magnam partem recitat B. Hieronymus in lib. de vir. illustr. in Ignatio, rogans Romanos ne impedirent passionem ejus, ait: « Non sicut Petrus et Paulus præcipio vobis etc. » quibus verbis videtur alludere ad passionem Petri et Pauli, quæ paulo ante Romæ confiterat. Romani enim Christiani conati sunt impedire eorum passiones: nam lacrymis suis Petrum coegerunt ex urbe discedere, cum ad supplicium a Nerone quaereretur. Dicit ergo Ignatius, etsi ego non possim vobis præcipere, ut poterant Petrus et Paulus: tamen rogo, ne me impediat, sicut illos impedire conati estis.

Dionysius Corinthius, qui centum annis ab obitu Apostolorum floruit: cum Romæ esset, ut Eusebius refert lib. II hist. cap. 25. Inter cætera sic ait: « Ambo, inquit, in hac urbe simul docentes, etiam martyrio pariter, uno eodemque tempore coronati sunt. » Cains, qui circiter 50 annos, fuit Dionysio posterior apud eundem Eusebium, ibidem sic ait: « Ego, inquit, habeo trophæa Apostolorum, quæ ostendam. Si enim procedas via regali, quæ ad Vaticanum ducit, aut via Ostiensi; invenies trophæa defixa, quibus ex utraque parte constitutis, Romana communitur Ecclesia. »

Hegesippus et ipse vicinus Apostolorum temporibus lib. III de excid. Hieros. cap. 2. totam historiam proluxè recitat, addens ad ea quæ priores dixerunt, Petrum capite deorsum verso crucifixum, ut ipse postulaverat. Eusebius in Chron. anni 91. a Christo nato: « Primus, inquit, Nero super omnia scelera sua etiam persecutionem in Christianos facit, in qua Petrus et Paulus gloriose Romæ occubuerunt. »

Theodoretus in epist. ad Leonem Papam, de Roma loquens: « Habet, inquit, communium patrum et veritatis doctorum Petri et Pauli sepulcra, quæ Fidelium animas illuminant. » Origenes lib. III in Genes. ut refert Eusebius lib. III hist. cap. 2: « Et Petrus, inquit, ad ultimum in urbe Roma commoratus, ibi et crucifixus est, deorsum capite demerso, quod ipse ita fieri precalus est, ne exæquari Domino videretur. » Athanasius Apol. pro fuga sua: « Petrus, inquit, et Paulus cum audissent, oportere se Romæ martyrium subire, non abjecerunt eam profectionem, sed cum gaudio abierunt. »

Chrysostomus hom. 32. in epist. ad Rom. « Non ita cælum splendescit, quando radios suos Sol ex se dimittit, quemadmodum Romanorum urbs duas illas lampadas ubique terrarum effundens. Hinc rapitur Paulus, hinc Petrus. Considerate, et horrete quale spectaculum visura sit Roma, Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem, in occursum Domini sursum ferri. »

Ex Latinis Tertullianus de præscript. « Si Italia, inquit, adjaces, habes Romam, unde nobis quoque auctoritas presto est. Felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt, ubi Petrus passioni Dominicæ adæquatur, ubi Paulus Joannis exitu coronatur. » Lactantius lib. IV divin. instit. c. 24: « Christus, inquit, decedens aperuit discipulis suis futura omnia, quæ Petrus et Paulus Romæ prædicaverunt. » Et infra: « Cum eos Nero interemisset, Judæorum nomen, et gentem Vespasianus extinxit, fecitque omnia quæ illi futura prædixerant. »

Ambrosius in Orat. cont. Auxen., quæ habetur lib. V epist.: « Nocte, Petrus, muro egredi coepit, et videns sibi in porta Christum occurrere, urbemque ingredi, ait, Domine quo vadis? respondit Christus, venio Romam iterum crucifigi: intellexit Petrus ad suam crucem divinum pertinere responsum etc. » Et infra: « Statimque correptus per crucem suam honorificavit dominum Jesum. »

Hieronymus de vir. illustr. in Petro: « Simon Petrus, inquit, ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit, ibique 25 annis Cathedram sacerdotalem tenuit usque ad ultimum, id est, 14 Neronis annum, a quo et affixus cruci, martyrio coronatus est, capite ad terram verso. » Augustinus l. I, cap. 10. de cons. Evang.: « Merita Petri et Pauli

propter eundem passionis diem celebrius et solemnius Roma commendat. » Maximus serm. 5. de Nat. Apost.: « Petrus, inquit, et Paulus martyrium pertulerunt in urbe Roma, quæ principatum, et caput obinet nationum, scilicet ubi caput superstitionis erat, illic caput quiesceret sanctitatis. »

Sulpitius lib. II sac. histor.: « Divina apud urbem religio invaluerat, Petro ibi Episcopatum gerente, et Paulo postea Romam adducto. » Et infra: « Paulus ac Petrus capitis damnati, quorum uni cervix gladio desecta, Petrus in crucem sublatus est. » Paulus Orosius lib. VII hist.: « Nam primum Nero Romæ Christianos supplicis, et mortibus affecit, ipsunque nomen extirpare conatus, beatissimos Christi Apostolos Petrum cruce, Paulum gladio occidit. » Eutropius lib. VII in vita Neronis: « Denique, inquit, omnibus flagitiis suis etiam hoc addidit, quod sanctos Dei Apostolos Petrum Paulumque crucidavit. » Paulinus Natali 3: « Ipsaque coelestium sacris procerum monumentis Roma Petro Pauloque potens. » Isidorus in vita Petri: « Septimo, inquit, et tricesimo anno post passionem Domini a Nerone Cæsare in urbe Roma, deorsum verso capite, ut ipse voluit, crucifixus est. »

Leo serm. I de Nat. Apost.: « Hodierna, inquit, festivitatis præter illam reverentiam, quam toto terrarum Orbe promeruit, speciali et propria nostræ urbis exultatione veneranda est, ut ibi præcipuorum Apostolorum glorificatus est exitus, ibi in die martyrii eorum sit lætitiæ principatus. » Gregorius Turonicus lib. I, cap. 23: « Nero, inquit, Petrum cruce, Paulum gladio jubet interfici. » Gregorius Papa lib. VI, epist. 37. de Romana Ecclesia loquens: « Petrus, inquit, sublimavit Sedem, in qua etiam quiescere, et præsentem vitam finire dignatus est. »

Prudentius in hymno de Laurentio sic ait:

Discede adulter Jupiter stupro sororis oblite,
Relinque Romam liberam, Plebemque jam
Christi fuge.

Te Paulus hinc exterminat, te sanguis exturbat
Petri,

Tibi id, quod ipse armaveras, factum Neronis
officit.

Arator in fin. Act. Apost. sic ait:

Dignaque materies Petri, Paulique coronæ,
Cæsareas superare minas, et in arce tyranni
Pandere jura poli, summumque in agone tribunum
Vincere, ne titulos parvus contingeret hostis.

Elpis uxor Boetii in hym. de Apost.

O felix Roma, quæ tantorum Principum
Es purpurata pretioso sanguine,
Non laude tua, sed ipsorum meritis,
Excellis omnem Mundi pulchritudinem.

Omitto innumerabiles alios, ut Bedam, Adonem, Freculphum, Bernardum, et cæteros: siquidem hi sufficere possunt, cum omnes floruerint primis quingentis annis, et cum adversarii ne unum quidem hactenus proferre poterint, qui contrarium senserit. Adde ultimo, quod Ethnici auctores, etsi non meminerunt nominatim Petri et Pauli, qui apud eos contemptibiles videbantur: tamen conveniunt cum citatis Patribus in eo, quod Romæ primus Nero Christianos occidi mandaverit, ut patet ex Cornelio Tacito lib. XV Annal., et Suetonio in Nerone.

Ad hæc testimonia nihil respondet Velenus, nisi id quod dictum est ab aliquibus ex Patribus, Christum videlicet apparuisse Petro ad portam Romam, et dixisse: « Venio Romam iterum crucifigi; » esse horrendum mendacium, et blasphemiam contra ipsum Petrum, et Spiritum sanctum. Nam Christum nunquam descensurum de cælo, nisi in die judicii testatur Spiritus sanctus per os Petri, Act. III: *Quem, inquit, oportet cælum suscipere usque in tempora restitutionis omnium* (1).

At profecto Velenus potius mentitur et blasphematur, qui conatur Christo compedes injicere, ne se commovere possit usque ad diem judicii. Nam ut omittam alias apparitiones Christi, quæ in probatis Auctoribus leguntur, certe Act. IX Christus in aere terræ proximo constitutus Paulo apparuit. Nam, quod tunc Paulus vere corporalibus oculis Christum sibi præsentem, et vicinum viderit; patet tum ex luce, quæ illum circumfulsit, et ex cæcitate, quam post visum Christum gloriosum incurrit, ut ibidem dicitur: tum præcipue ex verbis Scripturæ. Nam Act. IX dicit Ananias ad Paulum: *Do-*

(1) Act. III, 21.

minus Jesus misit me, qui apparuit tibi in via. Et ibidem: *Barnabas apprehensum Paulum duxit ad Apostolos, et narrauit illis, quomodo vidisset Dominum.* Et Paulus ipse I. Cor. IX ait: *Nunquid non sum Apostolus? Nonne Jesum Christum Dominum nostrum vidi?* Et I. Corinth. XV: *Novissime autem tanquam abortivo visus est et mihi (1).* Ubi enumerat testes resurrectionis, qui Dominum oculis corporeis viderant, et se inter eos ponit.

Ad illud igitur ex Act. III respondeo: Petrum significare voluisse, Christum non venturum publice et coram omnibus, nisi in die iudicii: sed hinc non efficitur, quin possit privatim, et cui voluerit apparere. Posset etiam dici, et fortasse probabilius: Christum sine descensione e caelo apparere potuisse B. Petro: non enim difficile est Deo id efficere, ut unum corpus in pluribus locis sit.

CAPUT IV.

Petrum Romae usque ad mortem Episcopum fuisse.

Restant postrema duo capita, quae simul demonstrari poterunt. Igitur Petrum Episcopum Romanum fuisse, et eum Episcopatum ad mortem usque retinuisse, primum suadere videtur ipsa summa dignitas Romanae Ecclesiae; semper enim omnium consensu habita est prima, et praecipua omnium aliarum, ut etiam Calvinus fatetur: non potest autem ulla ratio reddi huius excellentiae, nisi quia Princeps Apostolorum illius Ecclesiae proprius Pastor, et Episcopus fuit, ut supra ostendimus, cum de 26 praerogativa S. Petri disputaremus.

Deinde, si non fuit Petrus Episcopus Romae usque ad mortem, exponant adversarii, ubi Petrus sederit ab eo tempore, quo reliquit Antiochiam. Nam non mansisse Petrum perpetuo apud Antiochiam Antiocheni ipsi confitentur, et satis id probat Ecclesiae consuetudo, quae nunquam attribuit primum locum Episcopo Antiocheno: et nulla Ecclesia est, aut fuit, quae assereret Episcopum suum fuisse Petrum, excepta Antiochena et

Romana: num ergo dicemus, Petrum non fuisse ullius loci Episcopum?

Sed adversarii hoc dicere non possunt, quippe qui Petrum volunt fuisse, non Episcopum universalis Ecclesiae, sed alicuius tantum particularis, sicut fuit Joannes Ephesinae, Iacobus Hierosolymitanae. Dicant igitur, ubi fuerit Episcopus Petrus, vel si fuit Romae Episcopus et postea mutavit Sedem, dicant si possunt, quo eam transtulerit?

Accedat testimonium, et consensus omnium Veterum, quibus Calvinus tenetur credere, nisi secum pugnare velit: ipse enim ait, se propter consensum Scripturam nolle pugnare, quin Petrus Romae sit mortuus: cum ergo iidem Scriptores summo consensu dicant, Petrum Romae fuisse Episcopum, et nemo Veterum unquam id negaverit; cur nequit persuaderi, Petrum Romae Episcopatum gessisse?

S. Irenaeus lib. III, c. 3. texit Catalogum Romanorum Episcoporum, et primo loco ponit Petrum et Paulum, secundo Linum, tertio Anacleum, quarto Clementem, et caeteros usque ad Eleutherium, qui tunc sedebat: et nominatim de Clemente, Sixto, et Eleutherio repetit, quod Apostolis succedant, Clementem dicens tertium ab Apostolis, Sixtum sextum, Eleutherium duodecimum: at profecto non potest vere dici, Romanos Episcopos Petro succedere, si Romae Petrus Episcopus non fuit.

Tertullianus lib. de praescript. «Evolvant, inquit, ordinem Episcoporum suorum, et ita per successiones decurrentem, ut primus ille Episcopus aliquis ex Apostolis, vel Apostolicis viris fuerit.» Et infra: «Sicut, inquit, Romanorum Ecclesia Clementem a Petro ordinatum profert.» Quod autem non intelligat, Clementem a Petro quidem ordinatum fuisse, sed Petrum postea alio Sedem transtulisse, patet ex eodem libro, ubi Tertullianus scribit, Petrum Romae crucifixum; ex quo intelligimus, Clementem a Petro ordinatum, imminente passione ipsius Petri, et proinde Clementem Petro jam mortuo successisse.

S. Cyprianus frequentissime Romanam Sedem Petri Cathedram vocat, quod sane non diceret si crederet, Petrum alibi Sedem suam statuisse, quam Romae, Lib. I, ep. 3. ad Cornel. «Navigare audent, inquit, ad Petri Cathedram, atque ad Ecclesiam prin-

(1) Act. IX, 17 et 27; I. Cor. IX, 1; I. Cor. XV, 8.

cipalem, unde unitas sacerdotalis exorta est: a schismaticis et profanis litteras ferre, nec cogitare, eos esse Romanos, ad quos perfidia habere non possit accessum.» Et lib. IV, epist. 2. ad Antonian. «Factus est, inquit, Cornelius Episcopus, cum Fabiani locus, id est, cum locus Petri et gradus Cathedrae sacerdotalis vacaret.»

Eusebius in Chronico anni 44: «Petrus natione Galileus, Christianorum Pontifex primus, cum primum Antiochenam Ecclesiam fundasset, Romam proficiscitur, ubi Evangelium praedicans, 25 annis ejusdem urbis Episcopus perseverat.» Epiphanius haeres. 27. quae est Carpocrat. «Episcoporum, inquit, in Roma successio hanc consequentiam habuit: Petrus, et Paulus, Linus, Cleus, Clemens, Evaristus, Alexander etc.» Athanasius in epist. ad solitar. vit. agen. «Primum, inquit, ne Liberio quidem Romano Episcopo pepercissent, nulla reverentia moti, quod sedes illa Apostolica esset.» Et infra inducit Liberium sic loquentem: «Nunquam talem a Patribus traditionem accepimus, qui a beato et magno Petro acceperunt etc.» Ubi Liberius inter praedecessores suos Petrum numerat.

Dorotheus in Synopsi: «Linus, inquit, post Coryphaeum Petrum, Romae Episcopus fuit.» Sozomenus lib. IV, cap. 44: «Non sine divina, inquit, providentia factum est, ut mortuo Felice, solus Liberius Romanae Ecclesiae praesesset, ne Petri Sedes ulla infamiae macula aspergeretur.» Eulogius Alexandrianus apud Gregorium lib. VI, epist. 37. dicit, Petrum Romae nunc usque in suis successoribus sedere. Optatus lib. II cont. Parmen. «Igitur, inquit, negare non potes, scire te, in urbe Roma Petro primum Cathedram Episcopalem esse collatam.» Et infra enumerat Romanos Episcopos a Petro usque ad Siricium, qui suo tempore sedebat.

Ambrosius lib. III de Sacram. cap. 4: «Utique, inquit, ipse auctor est nobis hujus assertionis Petrus Apostolus, qui sacerdos fuit Ecclesiae Romanae.» Hieronymus de vir. illustr. in Petro dicit, eum 25 annis Romae sacerdotalem Cathedram tenuisse. Idem in 4. epist. ad Damas., de nom. hypost.: «Cum successore, inquit, piscatoris, et discipulo crucis loquor; ego beatitudini tuae, id est, Cathedrae Petri communique consocior.» Augustinus lib. II, cap. 51. cont. lit. Pet.: «Cathedra tibi quid fecit Ecclesiae Romanae,

in qua Petrus sedit, et in qua nunc Anastasius sedet?» Idem in epist. 164, alias 165, enumerat Romanos Episcopos a Petro usque ad Anastasium.

Prudentius in hymno de S. Laurentio:

Romae jam regnant duo
Apostolorum Principes:
Alter vocator Gentium.
Alter Cathedram possidens
Primam, recludit creditas
Aeternitatis januas.

Prosper lib. de ingr.:

Sedes Roma Petri, quae pastoralis honoris
Facta caput Mundo etc.

Sulpitius lib. II sac. hist.: «Invaluerat apud urbem divina religio, Petro Episcopatum gerente.» Petrus Episcopus Ravennae in epist. ad Eutyche., quae habetur inter praambulantes ad concilium Chalcedonense: «Hortamur, inquit, te frater honorabilis, ut his, quae a beatissimo Papa Romanae civitatis scripta sunt, obedienter attendas. Quoniam B. Petrus, qui in propria Sede, et vivit, et praesidet, praestat querentibus Fidei veritatem.»

Theodoreus in epist. ad Leonem, postquam dixerat, Petrum et Paulum Romae esse mortuos, subjungit: «Ii vestram sedem effecere magis illustrem, ea est vestrorum bonorum summa. Illorum autem Deus nunc quoque Sedem claram insignemque reddidit, cum vestram sanctitatem in ea collocaverit, quae radios Fidei Orthodoxae emittit.» Isidorus in vita Petri: «Hic, inquit, postquam Antiochenam Ecclesiam fundavit, sub Claudio Caesare contra Simonem Magum Romam pergit; ibique praedicans Evangelium, viginti quinque annis ejusdem tenuit Pontificatum.» Idem habent Beda de sex aetat. Freculphus tom. II. Chronice, lib. I, cap. 43. Ado Viennensis in Chron., anno Christi 49 et recentiores omnes.

Accedant etiam praeter tot Patrum auctoritatem, testimonia veterum Romanorum Pontificum martyrum, vel confessorum. Clemens I. lib. VII Const. Apost. cap. 46. docet, Petrum imminente morte sibi reliquisse Romanum Episcopatum. Anacleus epist. 3. docet, propter Petri Sedem, Romanam Ecclesiam esse omnium aliarum caput. Marcellus I. in epist. ad Antioch.: «Petri Sedes primitus apud vos fuit, quae jubente Domino

Romam translata est etc. » Damasus in Pontif. in Petro dicit, Petrum 25 annis Romam fuisse Episcopum, id est, usque ad mortem. Innocentius I. in epist. ad Conc. Milevit., quæ est 93. inter epist. August. Leo ser. 4. de Nat. Apost. Gelasius in epist. ad Episc. Lucan. et Sicil. Joannes III. in epist. ad Episc. Germ., et Gallia. Gregorius lib. II. epist. 33. Agatho in epist. ad Constant. Imp. Adrianus in epist. ad Tharas. Nicolaus I. in epist. ad Mich., et alii omnes, qui aliquid scripserunt, affirmant, sedem suam Sedem esse Petri: quorum testimonia non recipiuntur quidem ab adversariis, quia dicunt, eos causam propriam agere; sed certe immerito non recipiuntur, cum et sanctissimi fuerint, et nemo Veterum unquam eos hac in parte reprehenderit.

Accedant testimonia veterum Conciliorum, quæ ab hæreticis nostri temporis recipiuntur. Ac primum in Concilio Sardicæ. Episc. 300. can. 3. « S. Petri Apostoli memoriam honoremus, ut scribatur ab his, qui causam examinarunt, Julio Romano Episcopo, et si judicaverit renovandum esse iudicium, renovetur, et det iudices. » Item in Conc. Ephes. I. cap. 16. vocatur Gelasius Romanus Pontifex, « ordinarius successor et Vicarius B. Petri Apostolorum Principis. »

In Conc. Chalced. act. II. cum lecta esset epistola Leonis, omnes clamaverunt: « Petrus per Leonem locutus est. » Act. III. cum sententia fertur in Dioscorum, dicitur Leo Petri Apostoli præditus dignitate Dioscorum deposuisse. Et in epistol. ad Leonem totum Concilium dicit, Leonem vocis Petri interpretem fuisse, id est, Petrum per Leonem locutum. Quæ omnia aperte indicant, fuisse persuasissimum illis 639 Patribus, Leonem Episcopum Romanum Petri esse successorem.

In Conc. V. act. 4. (1). Menas Patriarcha Concilii Præses, sententiam ferens in Anthimum et alios hæreticos: « Conlempserunt, inquit, Romanam Ecclesiam, in qua successio est Apostolorum, quæ sententiam contra ipsos protulit. » In Conc. VI. act. 8. subscribunt Episcopi epistolæ Agathonis, variis modis. Inter alios quidam sic loquitur: « Suggestiones, inquit, directas a patre nostro Agathone sanctissimo Archiepiscopo Apostolicæ, et principalis sedis antiquæ Romæ,

tanquam a Spiritu sancto dictatas, per os sancti ac beatissimi Principis Apostolorum Petri, et digito ter beatissimi Papæ Agathonis scriptas suscipio, et amplector. » Ex his quinque probatissimis Conciliis habemus plusquam 1200 antiquos Episcopos majorem ex parte Græcos, qui testantur, Romanum Pontificem Petro succedere.

CAPUT V.

Solvitur argumentum primum hæreticorum.

Nunc objectiones Veleni, quibus Calvinique et Illyrici argumenta continentur, diluamus. Prima persuasio ejus talis est. Auctores qui dicunt Petrum Romam venisse, non consentiunt inter se de tempore quo venerit: nam Orosius dicit venisse in exordio Regni Claudii, Hieronymus dicit anno 2 Claudii, Fasciculus temporum dicit anno 4 ejusdem Claudii, Passionale de vit. Sanct. dicit anno 13 Claudii.

Præterea mira varietas invenitur in Petri successoribus numerandis. Nam quidam post Petrum immediate ponunt Clementem, ut Tertullianus de præscript. et Hieronymus in cap. LII Isaia: alii post Petrum ponunt Linum, et postea Clementem tertio loco, ut Optatus lib. II. cont. Parmen. et Augustinus in epist. 163. alii post Petrum ponunt Linum et Cletum, sive Anacleum, et tandem Clementem quarto loco, ut Irenæus lib. III. cap. 3. Eusebius in Chron. Epiphanius hæres. 27. et Hieronymus de viris illustr. in Clemente.

Adde quod isti omnes ex Cleto et Anacleto unum faciunt: igitur nihil certi statui potest: discordia enim Auctorum argumentum est falsitatis.

Respondeo ad primum: discordiam de tempore, si qua esset, quo Petrus Romam venit, non infirmare sententiam nostram, quod Petrus Romam venerit: nam sæpissime accidit, ut constet de re, et non constet de modo, vel alia circumstantia. Nam constat apud Christianos, Christum esse mortuum in cruce pro nobis: tamen maxima

discordia est de tempore, quo mortuus est. Tertullianus. cont. Jud. Clemens Alexandrinus I. I. Stom. et Lactantius I. IV. div. Inst. c. 10 docent, Christum mortuum anno 15 Tiberii, ætatis autem suæ anno 30. Ignatius ad Tral. et Eusebius in Chron. et alii dicunt, eum anno ætatis 33 et Tiberii 15 crucifixum. Onuphrius, Mercator, et aliquot alii recentiores, anno ætatis suæ 34, Christum passum esse volunt. Irenæus lib. II, cap. 39. contendit, Christum fere ad annum quinquagesimum pervenisse; proinde non sub Tiberio, sed sub Claudio passum esse.

De die ac mense, quo Christus mortuus est, tanta est discordia Veterum, et Recentiorum, ut adhuc sub Judice lis sit. Vide Clementem lib. I. Stom. ubi multas opiniones refert: at numquid propterea negabimus Christum esse passum?

Pari ratione cum constet, impletas esse in Christi passione hebdomadas Daniæ: tamen plurimæ sunt opiniones de tempore, quo incipiant, et quo desinant. Item de annis Regum Persarum; de annis Samuelis, Saulis, aliorumque nonnullorum Principum Judæorum; de annis Imperatorum, et Pontificum Romanorum; denique de annis Mundi, qui hæcenus fluxerunt, tot sunt fere sententiæ quod Chronologi. Num igitur propterea dicemus, Reges Persarum non fuisse, Samuelem, et Saulem non præfuisse, Imperatores et Pontifices nunquam existitisse, et Mundum ipsum non incepisse, vel non durasse usque ad hanc diem?

Discordia ergo Scriptorum argumentum est falsitatis, quantum ad id in quo discordant, quia necessario aliqui ex discordantibus falluntur: sed sicut discordia est signum falsitatis, ita concordia summa quæ est inter omnes Patres, quod Petrus Romæ sederit, mortuusque sit, signum est veritatis.

Deinde respondeo: nullam esse inter bonos Auctores discordiam. Nam Eusebius in Chron. Hieronymus lib. de Script. Eccles. in Petro, et Addo Trevirensis in Martyrol. dicunt, Petrum Romam venisse anno 2 Claudii, a quibus non dissentit Orosius I. VII. qui ait, venisse eum in exordio Regni Claudii. Nam si Regnum Claudii tres in partes dividas, id est, in exordium, medium et finem; annum secundum ad exordium pertinere videbis. Cum his consentiunt omnes illi Auctores, qui Petrum asserunt Romæ sedisse annis 25 et in anno 14 Neronis obiisse, videlicet, Damasus, Isidorus, Beda, Freculphus; Ado

Viennensis, et cæteri quos supra citavimus. Nec enim sunt anni 25 usque ad annum 14 Neronis, nisi a secundo Claudii numerare incipiamus.

Quocirca Fasciculus temporum, et Passionale merito contentissimum, præsertim cum fasciculus ille Marianum Scotum secutus sit, qui secum ipse et cum veritate apertissime pugnat. Alii enim Marianus Scotus in suo Chron. Petrum anno 4 Claudii Romam venisse, postremo anno Neronis obiisse, et tamen sedisse in Romano Episcopatu annis 25 et mensibus duobus, quæ nullo modo inter se coherent. Nam regnavit Claudius in universum annis 13 mensibus 9 diebus 20. Nero autem regnavit annis 13 mensibus 7 diebus 58, testibus Dione Cassio, Suetonio, Tranquillo, Eusebio, et ipso etiam Mariano Scoto. Nam quod in Chronico Eusebii tribuuntur Neroni anni 14 menses 7 dies 28 planum est, errore Librariorum factum esse, si quidem postea cum anni singuli numerantur, non inveniuntur nisi 13. et aliquid amplius.

Jam vero hæc tempora Claudii et Neronis simul juncta non efficiunt majorem summam, quam annorum 27. mensium 4. dierum 18. ex quibus si tollas annos 3. menses 5. dies 18. quos vult Marianus Scotus effluxisse de Imperio Claudii, antequam Petrus Romam veniret; soli supererunt anni 23. menses 11. Igitur aut Petrus obiit post Neronem, aut non sedit annis 25.

Quod vero atinet ad alteram argumenti partem, de successione quatuor primorum Pontificum; primum illud respondeo: etiam si plane ignoraremus, quis Petro proxime successerit; non tamen propterea in dubium revocari debere, an aliquis successerit. Quemadmodum maxima questio inter Scriptores versatur, quis fuerit maritus Esther, cum aliqui Assuerum Medum, alii Cambyses Persam, alii Darium Histaspis, alii Artaxerxem Longimanum, alii denique Mæmonem fuisse scripserint: nec tamen ullus unquam dubitandum censuerit, maritum ne haberit Esther an non.

Deinde respondeo: posse rem totam ita componi et explicari. Apostolus Petrus, passione sua imminente, B. Clementi Sedem Episcopalem reliquit. Id testantur gravissimi auctores, Tertullianus de præscript. Hieronymus lib. I. in Jovin. et in cap. LII Isaia, Rufinus præf. recognovit. et invec. in Hieron. Joannes III. Papa in epist. ad Episc.

(1) Quod Concilium non est Concilium quintum generale, sed Concilium quoddam particulare, quod quintas Synodo generali præcessit.

Germ. et præterea Clemens ipse lib. VII Constit. Apost. cap. 37. Anacleus epist. 1. Alexander epistol. 1. et Damasus in vita Petri.

Cæterum, Petro mortuo, Clemens in Sede Apostolica sedere noluit, donec vixerunt Linus et Cletus, qui ipsius B. Petri adiutores in Episcopali officio fuerant. Quocirca primus a Petro Pontifex non Clemens, sed Linus fuit. Id ita esse colligimus, primum ex Epiphano, hæres. 27. qui ex sententia Veterum tradit, a Clemente Sedem recusatam, dum viverent Linus et Cletus. Deinde ex hac ipsa ambiguitate: si enim absque ulla contentione successisset Petro Clemens, aut Linus, aut quicumque alius; nulla certe questio de primo successore Petri extitisset: quemadmodum de primo successore Jacobi Hierosolymis, et Marci Alexandria, et ipsius Petri Antiochiæ, nulla unquam fuit questio.

Quia vero in Romana Ecclesia post Petri obitum sancta contentio ex humilitate nata est, et unus fuit, et alter esse debuit primus successor Petri, inde nonnulla obscuritas in hanc successorem invecata est. Atque ex his conciliari possunt Auctores, qui aut Clementem Lino, aut Linum Clementi anteponunt: siquidem Irenæus, Eusebius, Epiphanius, Optatus, Augustinus, Hieronymus, dum asserunt Petro Linum proxime successisse, verum asserunt, sed non negant id factum esse, quia Clemens Episcopatum illum recusaverat: porro Tertullianus, Hieronymus, Rufinus, et cæteri, qui Clementem a Petro successorem relictum esse scribunt, rem veram narrant, sed nec ipsi negant, Clementem eo tempore Sedem accipere noluisse.

Neque multum me movet, quod Pontificalis Damasi, Sophronius, et Simeon Metaphrastes in vita Lini dicunt, Linum ante Petrum obisse. Nam Sophronius, et Simeon recentiores sunt: Pontificalis vero liber, qui Damaso tribuitur, dubie in hac re auctoritatis est: Auctores autem, qui Linum Petro successisse scribunt, cum antiquissimi, tum etiam plurimi et probatissimi sunt.

Jam vero post Linum Cletus, sive Anacleus, post quem Clemens quarto loco collocandus est. Auctores sunt Irenæus, Eusebius, Epiphanius, Hieronymus, item Canon Missæ vetustissimus, ubi legitur Lini, Cleti, Clementis: denique Ignatius in epist. ad Mariam Zarben. ubi significat, Clementem Anacleto successisse. Post Clementem Anacleus

alii sine dubio subjiendus est, ut Optatus, Augustinus, Damasus, et alii subiiciunt.

Duos enim fuisse Anacleos, quorum alter etiam Cletus dicebatur; tametsi propter nominis similitudinem multi Veteres unum ex duobus fecerint. Primum nobis persuadet Ecclesie Catholice auctoritas, quæ duos festos dies in eorum memoriam celebrat: Cleti videlicet mense Aprili, et Anacleti mense Julio: et Cletum Romanum, atque Æmiliani filium; Anacleum Atheniensem, et filium Antiochi esse dicit. Nec enim credibile est, in re tanta Ecclesiam universam falli.

Deinde idem colligimus ex eo, quod aliqui Veterum Anacleum Clementi anteponunt, ut Ignatius, Irenæus, Eusebius: alii subiiciunt, ut Optatus, Damasus, Augustinus; id enim argumento est, duos fuisse, non unum. Priorem porro Anacleum, etiam Cletum appellari solitum, inde constat, quod eundem omnino Pontificem, quem Ignatius, Irenæus, et Eusebius Anacleum vocant, Epiphanius, Hieronymus, Damasus, Joannes III et ipse sacrosanctus Missæ Canon Cletum nominant.

Neque vero mirum videri debet, propter nominis similitudinem a Veteribus quibusdam ex duobus Anacleis unum esse factum, cum constat, apud Græcos passim confundi Novatum cum Novatiano, cum tamen certissimum sit, Novatum Carthaginensem, Novatianum Romanum presbyterum fuisse: et Eusebius ac Nicephorus Constantinopolitanus in Chronicis, ex Marcello et Marcello unum fecerint, cum duos fuisse certum omnino et exploratum sit.

CAPUT VI.

Solvitur secundum argumentum.

Secunda persuasio Veleni, quæ est et Calvinii, et Magdeburgensium, Petrus non potuit Romam venire ante 18 annos a passione Domini; nam cum fieret Concilium Hierosolymitanum, Act. XV, adhuc erat Petrus in Judæa: factum est autem illud Concilium anno 18 a passione Domini, ut colligat B. Hieronymus in cap. II ad Gal. Nam Paulus post annos tres a conversione sua venit in Hierusalem videre Petrum, Gal. I. Deinde post

annos 14, rediit in Hierusalem ad Concilium, Gal. II, quibus si addas unum annum qui fluxit a passione Domini, usque ad conversionem Pauli fient anni 18.

Adde, quod Petrus dicitur fuisse quinque annis in Judæa, deinde septem annis Antiochiæ, tum multis annis aliis in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, et Bythinia: nec enim uno die poterat in tot locis prædicare; itaque ut minimum 18 anni fluxerunt, antequam Romam Petrus venire posset.

Præterea si ante annum 18, Petrus Romam venisset, venisset certe anno secundo Claudii, ut nos supra diximus, et id fieri non potest: tum quia illo anno nondum S. Petrus ex vinculis liberatus fuerat, in quæ illum coniecerat Herodes; contigit enim ea liberatio anno tertio Claudii, ut ex Luca Act. XII, et ex Josepho lib. XIX Antiq. c. 7. colligitur: tum etiam quia mandaverat Christus Apostolis, ut ex Hierusalem ante annos duodecim non recederent, ut ex Thrasea martyre refert Eusebius lib. V hist. cap. 18. incidit autem annus duodecimus a Christi resurrectione in annum tertium Claudii; non igitur anno secundo Claudii Petrus Romam venit, sed post annum nonum, qui erat 18 a passione Domini.

Dicitur autem Petrus sedisse Romæ annis 25, a Damaso, Eusebio, Hieronymo, et aliis; supervixit ergo usque ad annum 43 a passione Domini: sed tunc jam obierat Nero, imo etiam Galba, Otho, et Vitellius, et imperabat Vespasianus; igitur tempore Vespasiani obiit Petrus, sed Vespasianus fuit mitissimus Imperator, nec ullos Christianos Romæ occidit, ut omnes testantur. Vide Tertullianum c. 5. Apolog. et Augustinum lib. III de Civit. Dei c. 31. Eusebium, Sulpitium, Orosium, et cæteros omnes historicos; Petrus igitur alibi obiit, quam Romæ.

Respondeo primum: etiamsi errassent Patres, qui dixerunt, Romæ sedisse 25 annis Apostolum Petrum; non tamen propterea sequeretur, Petrum nunquam sedisse Romæ, ut supra multis allatis similibus demonstravimus. Sed non est opus ad ista confugere: vere enim sedit Romæ annis 25 et septem Antiochiæ, et omnia cohererent. Hæc enim est verissima et brevissima historia vitæ S. Petri.

Mansit B. Petrus quinque fere annis in Judæa; quocirca facile potuit S. Paulus post annos tres a sua conversione Petri Hierosolymis convenire. Et recte Eusebius anno

quinto a passione Domini ponit ingressum Petrum in urbem Antiochiæ. Neque his repugnat illa Thraseæ martyris traditio: non enim Dominus imperavit, ut omnes Apostoli ad annos duodecim Hierosolymis morarentur; id enim constat esse falsum ex Act. Apost. cap. VIII, IX et X, ubi legitur: Petrum profectum in Samariam, Lydam, Joppem, et Cæsariæam, antequam in vincula conjiceretur, atque adeo ante annum 12, a Christi passione: sed ut non omnes inde recederent, verum aliquis semper, aut etiam aliqui ex Apostolis Hierosolymis manerent ad testimonium Hebræorum. Igitur ex Judæa anno quinto a passione Domini Petrus profectus in Syriam, Antiochiæ fixit Sedem, et mansit annos fere septem Episcopus ejus urbis.

Non tamen hoc ita accipiendum est, quasi nunquam ex Antiochia toto illo tempore egressus sit; imo vero eodem tempore peragravit vicinas provincias, Pontum, Asiam, Galatiam, Cappadociam, et Bythiniam. Inde autem profectus anno septimo Episcopatus Antiochenus, quia erat 11, a passione Domini, rediit in Hierusalem; ibique comprehensus ab Herode in vincula conjectus est in diebus azymorum, Act. XII, sed paulo post ab Angelo liberatus, eodem anno, qui erat secundus Claudii, Romam venit, ibique Sedem fixit, ac tenuit annis 25.

Nec tamen toto eo tempore, quo fuit Episcopus Romanus, mansit Romæ, sed postquam septem annis Romæ prædicaverat, rediit in Hierusalem, expulsus a Claudio ex urbe una cum cæteris Judæis. Scribit enim Lucas, Act. XVIII. Claudium expulsiße ex urbe omnes Judæos: idem scribit Suetonius in Claudio: idem Josephus, ut Orosius citat, et ipse Paulus Orosium lib. VII hist. qui addunt, hoc factum esse anno nono Claudii, id est, 18 a passione Domini. Itaque cum audissent ii, qui erant Antiochiæ, Petrum venisse in Hierusalem, miserunt ad eum Paulum et Barnabam, et tunc factum est Concilium Hierosolymitanum: mortuo autem Claudio, rediit Petrus Romam, et ibidem vitam finivit.

Neque his repugnat, quod Petrus in vinculis fuerit Hierosolymis paulo ante mortem Herodis, ut colligitur ex Act. Apost. c. XII, cum ex Josepho lib. XIX Antiq. cap. 7. constat, Herodem obiisse anno 3 Claudii. Nam S. Lucas Act. XII, non ait, Petrum in vinculis fuisse paulo ante mortem Herodis, sed